

Källa:SCB

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS KUNDTIDNING NUMMER 1•2010

SCB

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Jordbävningar, pandemier, trafikolyckor, inbrott, våld och brand

– men vad gör oss rädda?

Vuxnas färdigheter
– studie i 27 länder samtidigt!

Äldre tycker till om vården
i en nationell undersökning

Red Sox under träning ...

Ungas motionsvanor utreds

Läs också om:

- tonåringar och tobak
- ungdomsarbetslösheten

När någon fyller 20!

Den 15 september startar TV 4 sina reklamfinansierade sändningar.
Den 3 oktober återförenas Öst- och Västtyskland och bildar Tyskland.
Wok är årets julklapp.

Det handlar om år 1990 – och du kan skicka elektroniskt grattiskort med en massa minnen till alla blivande 20-åringar!

Du hittar också kort för de som fyller 30, 40, 50 och 60 år på
www.scb.se/grattiskort

Statistisk årsbok på www.scb.se från år 1914!

Att klicka runt bland de gamla tabellerna är som att bege sig ut på vandring i Sveriges historia.

Sedan 16 december finns hela serien av Statistisk årsbok – ända sedan 1914 – digitaliserad på webben. Det är tack vare Riksbankens Jubileumsfond som den digitaliserade årsboken kunde bli av.

SCB:s bibliotekarie *Rolf-Allan Norrmosse* är projektledare för digitaliseringen.

– Statistisk årsbok är ofta ingången till statistisk information i Sverige, inte minst tack vare källhänvisningarna. Genom digitaliseringen har det blivit lättare för allmänheten att söka efter gamla statistiska uppgifter.

Det är ett företag i Riga som arbetat med

den operativa delen av projektet. SCB:s uppgift har varit att publicera böckerna på webben.

Rolf-Allan Norrmosse brinner för den gamla statistiken. Med utgångspunkt i siffrorna mejslar han fram brottstycken ur Sveriges historia ända från Gustav Vasas tid, då Svenska kyrkan samlade in uppgifter om befolkningens trosbekännelser. Det är en historia som rymmer lotsare, spårbanden trafik, befolkningstillväxt, teknikutveckling och mycket mer.

Följer samhällsutvecklingen

Vartefter samhället utvecklades tillkom nya statistikområden. I slutet på 1800-talet kvalificerade sig telegrafi och postväsendet in i redovisningen.

Om vissa områden har tillkommit, har andra försvunnit. Ett par exempel är antalet dödade älgar och skadedjur samt långa tidsserier om samer.

En milstolpe som Rolf-Allan Norrmosse gärna berättar om är året som det första person-

tåget ångade fram på Sveriges järnvägar. Året var 1849, sträckan de åtta kilometerna mellan övre Fryken och Klarälven.

– Där fick passagerarna stiga av för att embarjera hjulångaren på den fortsatta färden till Karlstad.

Långa tidsserier

En stor skillnad mellan årsbokens tidigare statistiska redovisningar och dagens, är att de tidigare ofta presenterades i långa tidsserier. Exempelvis från 1700-talet och framåt. År 1952 sattes gränsen till tio år och den utländska översättningen övergick från franska till engelska.

Att digitalisera gamla statistikböcker är inte helt lätt. Kvaliteten på resultatet är beroende av kvaliteten på böckerna. 1982/1983 års bok var inbunden på ett sådant sätt att en del av tabellerna nästan gick in i innermarginalen. Några andra böcker har fått lite bläckplumpar, vilket även syns i den digitaliserade versionen.

Det är också många moment inblandade – bland annat manuell översyn av kvaliteten, bibliografin har lagts in som ett extrabladd, texten har gjorts sökbar, bokmärken har skapats och länkats till innehålls- och tabellförteckningen. Slutligen har allt skannats in.

– Datorer har gjort arbetet, men kontrollen är manuell.

Sverige tycks vara unikt med sin digitalisering av statistiskt material.

– När vi upphandlade tjänsten hittade vi inget EU-land med liknande projekt.

Fortfarande finns en del pengar kvar från jubileumsfonden. Dessa kommer att användas i andra digitaliseringsprojekt, bland annat befolkningsstatistik mellan åren 1910–2001.

Ulrika Haglund

Rolf-Allan Norrmosse

Några fakta

SCB började samla in statistik 1858. 1870 kom Sveriges officiella statistik i sammandrag ut för första gången. Den är föregångare till *Statistisk årsbok för Sverige*.

Här ser du omslaget för 1914 års upplaga – dvs. från det år som nu finns digitaliserat på www.scb.se.

Källa: SCB

SCB:s kundtidning ges ut av Statistiska centralbyrån.

Ansvarig utgivare: Stefan Lundgren, SCB,
08-506 941 00.

Redaktion: Monica Holmberg, SCB, chefredaktör
019-17 61 67. Ulrika Haglund, SCB, 08-506 941 47.

Redaktionens adress: SCB, 701 89 Örebro.
Tfn 019-17 60 00. E-post monica.holmberg@scb.se
ulrika.haglund@cb.se

Layout och redigering: Monica Holmberg, SCB.

Foto omslag: Monica Holmberg, SCB.

ISSN 1104-8476.

URN:NBN:SE:SCB-2010-A08TI1001_pdf (pdf)

Med oberoende och integritet

Statistik är en oundgänglig del av samhällets infrastruktur. Den kunskap som den officiella statistiken ger oss om olika delar av samhällslivet är ett av de viktigaste verktygen för att kunna tolka och förstå vad som sker i landet. Inte minst är bra statistik en förutsättning för att beslutsfattare ska kunna komma fram till välgrundade avgöranden. Därför måste statistiken produceras med oberoende och integritet samt med hög kvalitet.

Så här i boks slutstider är det naturligt att blicka tillbaka på det gångna verksamhetsåret för att se hur det gick. Jag kan då konstatera att SCB klarat att fullfölja sin uppgift och leverera statistiken punktligt och med bra kvalitet. Bilden av SCB är också positiv enligt genomförda kundmätningar.

Men det går aldrig att vila på gamla lagrar.

SCB har under de senaste åren prioriterat aktiviteter för att utveckla och förbättra kvaliteten i verksamheten. Det arbetet ska fullföljas. SCB:s starka varumärke ska värnas och statistikens användare och kunder ska få en fullgod service med statistikleveranser av hög kvalitet. Utgångspunkten är att införa ett systematiskt kvalitetsarbete enligt ramverket EFQM – European Foundation for Quality Management.

*Men det går
aldrig att vila på
gamla lagrar.*

SCB har beslutat att certifiera statistikinsamlingen enligt den internationella standarden ISO 20 252. Syftet är att tydliggöra för uppgiftslämnare, kunder och användare vad SCB:s kvalitet i grunden står för och säkerställa en hög kvalitet i statistiken.

Arbetet med att fullfölja tidigare beslutade förändringar av organisation och arbetsformer fortsätter. Det handlar om införandet av en processororienterad organisation med nya arbetsformer och rutiner. Dessa förändringar syftar bland annat till att få mer effektiva och standardiserade produktionsprocesser för att möta kundernas krav på kvalitet och för att effektivisera statistikproduktionen.

Och så sker en produktutveckling av många enskilda statistikprodukter. Från och med mars 2010 publiceras statistik från det ökade urvalet i Arbetskraftsundersökningarna, AKU. Det ger ännu bättre möjligheter till fördjupade analyser av vad som sker på arbetsmarknaden. AKU redovisar också från och med i januari i år säsongrensade tidsserier till stor nytta för många användare.

Den nya näringsgrensindelningen, SNI, som är fullt genomförd i primärstatistiken, kommer nu också att införas i Nationalräkenskaperna. Och så fortsätter förberedelserna för den nya hushålls- och bostadsstatistik som ska tas fram i slutet av 2011.

Stefan Lundgren
Generaldirektör

- 2 **Tips och nyheter**
- 3 GD har ordet
 Med oberoende och integritet
- 5 **Vad gör oss rädda?**
 – undersökningen *Trygghet och säkerhet i vardagen*
- 6 **Om ungas motionsvanor**
 i Riksidrottsförbundets undersökning
- 7 **Tonåringar och tobak**
 kartläggning och attityder
- 8 **Arbetslösheten bland våra unga**
- 9 **Stor studie om vuxnas färdigheter**
 – i 27 länder samtidigt
- 10 **Äldre tycker till om vården**
 Ny presschef vid SCB
- 11 **Industrins elförbrukning**
- 12 **Översyn av RS**
 – Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting
- 13 **Att mäta effektivitet och produktivitet**
 i den offentliga sektorn
- 14 **Tips till forskare**
- 15 **Bättre säsongrensat**

Foto: Monica Holmberg

Tips ...

Lär dig publicera din egen statistik
– få bättre ordning på dina siffror!

25–26 maj, Karlavägen 100 i Stockholm.

**Mer information finns på www.scb.se under
"Kurser och Seminarier".**

Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok

Hur många lägenheter och småhus finns i Sverige och hur många bor i dem, hur många lägenheter har försvunnit genom rivning, hur många fritidshus i landet ägs av personer som bor i utlandet, hur stor del av nybyggda bostäder värms upp med fjärrvärme, hur ser prisutvecklingen ut på bostäder och bostadsproduktionen, hur många hushåll får bostadsbidrag?

Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok ger en samlad bild av boende, byggande, fastigheter och bebyggelse samt om uppvärmning och energianvändning i Sverige.

285 kr exkl. moms. Beställning kan göras via SCB, Publikationstjänsten,
701 89 ÖREBRO, tfn: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44, e-post: publ@scb.se.
Du hittar också publikationen på www.scb.se.

Foto: Maria Larsson

Jordbävningar, pandemier, trafikolyckor, inbrott, våld och brand

– vad gör oss rädda?

"Trygghet och säkerhet i vardagsmiljön" är en undersökning som nu görs för andra gången. Syftet är att mäta hur människan ser på sin egen trygghet och säkerhet och gäller allt från mindre olyckor till större händelser.

SCB genomför en enkätundersökning med ett urval av 10 000 personer i åldrarna 18–79 år. Ansvar för undersökningen ligger på *Enheten för lärande av olyckor och kriser* på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – MSB. Myndigheten bildades i januari 2009 genom en sammanslagning av *Räddningsverket*, *Krisberedskapsmyndigheten* och *Styrelsen för psykologiskt försvar*.

Haiti och Influsan

En viktig uppgift under senaste tiden har varit samordning av hjälpverksamheten till Haiti och myndigheternas åtgärder och information kring influensan A(H1N1).

Foto: Lena Anstensen

Ingela Stenbäck
på *Enheten för lärande av olyckor och kriser* i Karlstad.

Nämn några episoder som vi just har lärt oss mycket av?

Det är viktigt att dra lärdom av olyckor och kriser och att använda

kunskapen förebyggande. MSB arbetar intensivt med koordinering av hjälpinsatser till Haiti med anledning av jordbävningskatastrofen. MSB är väl förberedda på att dra igång ett sådant arbete – just därför att vi har lärt oss av tidigare insatser.

Finns olikheter över kön och ålder vad gäller rädslor? Vem är mest utsatt?

Tidigare undersökningar visar att kvinnor i allmänhet är lite mer oroliga än män. Även Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning visar att kvinnor är mer oroliga än män.

Det finns inget tydligt mönster på att äldre alltid är mer oroliga än yngre, eller tvärtom. Olika åldersgrupper är oroliga för olika saker. Yngre är t.ex. mer oroliga för våld och äldre är mer oroliga för att drabbas av fallolyckor.

Är det samma människor som är rädda för allt?

Nej, den slutsatsen kan vi inte dra.

Har våra rädslor ändrats över tid?

Vi har tyvärr inga uppgifter på det. Människor har en tendens att bli mer oroliga för just det som medierna beskriver.

Resultat från 2007 års undersökning visar att cirka 50 procent ibland eller ofta är oroliga för att drabbas av en vägtrafikolycka. Motsvarande andel för fallolyckor är knappt 20 procent. Socialstyrelsens statistik visar dock att det är ungefär fem gånger fler som vårdas på sjukhus till följd av en fallolycka än till följd av en trafikolycka.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – MSB

MSB:s uppdrag är att arbeta för ett stärkt samhällsskydd och en god beredskap där alla tar ansvar. Vi arbetar i hela hot- och riskskalan och har uppgifter före, under och efter olyckor och kriser.

www.msb.se

Gör man liknande studier i andra länder inom EU?

Det genomförs brottsofferundersökningar i flera länder inom EU men om det görs någon undersökning med den bredden som vi har, det vet jag inte.

Är det självklart att folk i städerna är mer rädda än på landsbygden?

Nej, det är inte självklart. Det finns inget tydligt mönster att folk i städer är mer rädda än folk på landsbygden. Människor som bor i större städer är något mer oroliga för att drabbas av våld än de som bor i glesbygden. Glesbygdensborna är mer oroliga för att drabbas av en brand.

I tidigare undersökningar har kommunerna kunnat delta. Gäller det även nu?

Kommunerna kan inte ställa egna frågor. De kan dock hänga på den nationella undersökningen genom att göra ett tilläggsurval på 600 personer i den egna kommunen. De får då redovisning av resultat för sin kommun samt möjlighet att jämföra den egna kommunens resultat med riket och med övriga deltagande kommuner.

Hur redovisar ni?

Resultaten redovisas dels i en analysrapport, dels i informationssystemet IDA, där MSB:s statistik samlas. Vi länkar även till andra intressanta statistikdatabaser.

Mer information

Kontakta gärna *Ingela Stenbäck* via e-post: ingela.stenback@msb.se

Monica Holmberg

Ungdomar i Sverige

Foto: Monica Holmberg

Ungdomars motionsvanor

Vi tror oss veta att de unga ökar i vikt och har ett stillasittande liv framför datorer och tv – men stämmer detta? Riksidrottsförbundet gör nu en enkätundersökning bland 4 000 personer i åldrarna 13–20 år.

Ola Stadler

Ola Stadler på Riksidrottsförbundet, ni vill även jämföra ungdomar med svensk bakgrund med dem som har någon form av utländsk, varför?

För oss är det viktigt att alla kategorier av barn och ungdomar finns representerade inom den organiserade idrottsrörelsen. Därför är det angeläget att hela tiden ha en uppdaterad kunskap om förhållandena. Vi genomför med jämna mellanrum olika typer av studier om barn och ungdomars idrottande. I den aktuella undersökningen har vi satt fokus på *etnicitet*, dvs. vi jämför ungdomar med olika etnisk bakgrund med varandra.

Urvalet är gjort på fyra lika stora grupper med ungdomar födda i ett annat land än Sverige, ungdomar födda i Sverige men med en förälder född utanför Sverige, ungdomar födda i Sverige men med två föräldrar födda utanför Sverige och slutligen ungdomar som är födda i Sverige och med båda föräldrarna födda i Sverige.

Resultaten kommer framför allt att ge svar på frågor kring den organiserade föreningsidrotten. Extra intressant blir det med jämförelsen grupperna emellan.

Hur mycket verkar föräldrars påverkan betyda?

Kultursociologen *Mats Trondman* hävdar genom sin forskning att barnens idrottsintresse i mycket stor utsträckning förklaras av föräldrarnas idrottsintresse. Det finns alltså ett starkt positivt samband mellan föräldrar och deras barns idrottsintresse.

Samtliga samhällsklasser finns väl representerade inom idrottsrörelsen, men högst andel föreningsaktiva finner man hos barn och ungdomar med välutbildade föräldrar.

Fotboll spelas världen över men vilka andra idrottsgrenar är internationella?

Förutom fotboll har basket, volleyboll och friidrott stor spridning världen över. Var och en av dessa fyra idrotter har nationella förbund i mer än 200 länder.

Har liknande undersökningar som denna gjorts tidigare?

Det är magert med stora rikstäckande studier som undersöker idrottandet bland individer med utländsk bakgrund. 2002 genomförde vi dock, i samarbete med SCB, en undersökning som enbart vände sig till dessa ungdomar. Urvalet var 3 000 ungdomar där samtliga hade minst en förälder som

Tio vanligaste aktiviteterna bland ungdomar

från den senaste rikstäckande undersökningen 2005. Även då genomförde SCB studien. Följande föreningsidrotter var populärast:

1. Fotboll
2. Innebandy
3. Ridsport
4. Golf
5. Ishockey
6. Handboll
7. Gymnastik
8. Basket
9. Simning
10. Tennis

var födda utanför Sverige. Resultaten visade då att utlandsfödda pojkar fanns mycket väl representerade inom föreningsidrotten. Det var sämre ställt med flickorna och deras delaktighet.

Hur genomförs enkäten?

Det handlar om en postenkät som skickas till hemmen.

Vad händer med materialet från SCB?

Resultatet levereras dels med all data samlat, dels tabellredovisat med uppdelning på några undersökningsvariabler. På så sätt kan vi få en snabb överblick av resultaten. Därefter gör vi på Riksidrottsförbundet en första analys av resultaten. Frågor, eller kombination av frågor, som är intressanta gör vi ytterligare statistiska bearbetningar kring. I den aktuella studien har vi dessutom planer på att anlita forskare för att göra mer djupgående analyser av resultaten. I sådana fall utmynnar detta så småningom i en FoU-rapport.

Hur och när kan vi ta del av resultaten?

Oavsett om det blir en FoU-rapport eller inte, kommer resultaten att visas på Riksidrottsförbundets webbplats www.rf.se, någon gång under våren 2010.

Monica Holmberg

Är man populär, självständig, trotsig – eller faktiskt osäker när man röker och snusar?

Tonåringar om tobak – en kartläggning och attitydmätning

Under hösten och vintern har Umeå universitet genomfört en undersökning om tonåringarnas användning och attityder till tobak. Det kommer att ligga till grund för det tobaksförebyggande arbetet i Sverige. Dessutom vill man studera skillnader i svarsfrekvens och mätvärde genom att låta en större grupp svara via pappersenkät och en mindre via webbenkät.

Foto: Mattias Pettersson

Maria Nilsson

Undersökningen görs på uppdrag av Statens folkhälsoinstitut och SCB har genomfört datainsamlingen. Socialstyrelsen genomförde en liknande studie år 1987 och Statens folkhälsoinstitut åren 1994 och 2003. De är inte helt identiska men det finns många frågor som möjliggör jämförelser över årtiondena. En del frågor fick utgå på grund av samhällsförändringar, förändringar i lagstiftning m.m., enligt Maria Nilsson, ansvarig forskare på Umeå universitet.

Ett intressant resultat från de tidigare studierna är att de unga över tid alltmer accepterar – och har en förväntan – på att föräldrar ska reagera på deras eventuella rökning. Däremot har inte rökningen på skolgårdar minskat som förväntat, trots att det sedan 1994 finns lagstiftning på området.

Denna undersökning har liksom tidigare gjorts via postenkät som skickats till hemmet. Den har dessutom kompletterats med att en mindre grupp fått besvara enkäten via webb, vilket samtidigt gör den till en metodstudie.

– Det visade sig dock att postenkäten har högre svarsfrekvens, något som förvånat en del. Det insamlade datat från denna undersökning är ännu inte analyserat. Det kommer att

göras under våren. Senast i september lämnas en rapport till Folkhälsoinstitutet. Eventuellt kan något resultat offentliggöras innan dess. Tidigare studier har använts i en rad utbildningar och föreläsningar för människor som i sitt arbete möter ungdomar. Resultat har också uppmärksamats i övriga världen.

– Efter förra studien skrev jag en artikel som publicerades vetenskapligt om ungdomarnas förväntan på föräldrars agerande rörande deras rökning. Detta plockades upp av många olika medier och en amerikansk damtidning skrev en artikel riktad till mammor, där resultaten presenterades.

Olika trender från olika studier

Samma mönster som syns hos vuxna kring tobak, kan vi också se bland unga. Tjejer röker mer cigaretter och killar snusar mer än tjejer. Vattenpipa är en ganska ny företeelse i Sverige. Enligt Centralförbundet för Alkohol och Narkotikaupplysning, CAN:s senaste studie har var tredje pojke och var fjärde flicka i skolår 9 provat vattenpipa.

En del upplever att det har blivit mer vanligt med bilder på rökande personer i våra medier.

– Det är troligen så, men vi kan också ha blivit mer uppmärksamma, menar Maria.

Det generella mönstret i Sverige är att de flesta rökarna finns i socioekonomiskt svaga grupper. Nya mindre studier har visat på ett avvikande mönster. Ungas rökning har t.ex. ökat rätt dramatiskt i mer socioekonomiskt starka innerstadsdelar i Stockholm – där nästan hälften av

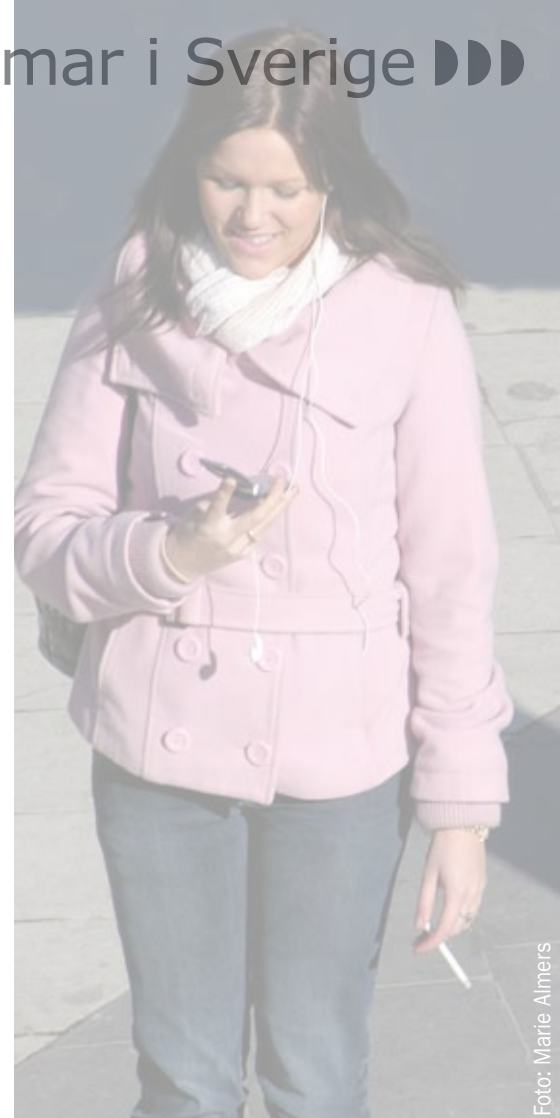

Foto: Marie Almers

tjejerna röker. Östermalmsungdomarnas rökning kan fungera trendsättande och givetvis kan detta få betydelse för spridningen i övriga samhället. Det är viktigt att vi jobbar med frågan.

– Ungdomar i Sverige röker mindre än i andra europeiska länder. Den jämförelsen är inget jag har med i min studie – det har framkommit i andras.

Maria tipsar om www.espad.org, där man kan jämföra Sverige med andra länder – också vad gäller ungas alkoholbruk.

För mer information

Kontakta gärna Maria Nilsson på Umeå universitet, Epidemiologi och global hälsa, e-post: maria.nilsson@epiph.umu.se

Monica Holmberg

– Det visade sig dock att postenkäten har högre svarsfrekvens, något som förvånat en del.

Arbetslöshet bland våra unga

Om du söker jobb och inte har något, och om du dessutom kan ta ett jobb inom två veckor – då är du arbetslös enligt SCB och enligt internationella regler.

Källa: SCB har träffat Katja Olofsson och Daniel Samuelsson, statistiker vid SCB.

De unga är arbetslösa i högre grad än övriga och ungdomsarbetslösheten är relativt jämnt fördelad mellan tjejer och killar. För samhället i stort finns annars en viss övervikt för män. De unga är oftast inte kvar i sin arbetslöshet lika länge som övriga grupper och den varierar mer över årets månader än för andra.

Från februari månad i år finns materialet såsongrensat. Det innebär bättre jämförbarhet mellan närliggande månader.

– Vi är inte längre begränsade att jämföra samma månad med tidigare år. Detta kommer naturligtvis att få stor betydelse för statistiken, säger Daniel.

– Jag vill också framhålla att när arbetslösheten bland de unga visar på 25 procent, så handlar det inte om att var fjärde ung människa är arbetslös. Det innebär istället att av de som står till arbetsmarknadens förfogande, så är en fjärdedel arbetslös.

Daniel förtydligar också att de mäter både graden av sysselsättning och arbetslöshet. Sysselsättningsgraden beräknas i förhållande till befolkningen och arbetslöshetstalet beräknas i förhållande till arbetskraften.

Är siffrorna "all time high"?

– Det var i november 2008 som arbetslösheten började att öka jämfört med samma månad året innan, både bland ungdomar och äldre. För hela 2009 låg ungdomsarbetslösheten på 25,0 procent, 4,8 procentenheter högre än 2008 då den låg på 20,2. I personer räknat var det 28 000 fler ungdomar som var arbetslösa 2009 än 2008. Det är egentligen det vi kan uttala oss om i dagsläget, säger Katja.

Hur ser det ut i övriga Europa?

Statistik från Eurostat visar att ungdomsarbetslöshet skiljer sig mycket åt i Europa. Till exem-

pel var Hollands ungdomsarbetslöshet 7,6 procent under fjärde kvartalet 2009, medan motsvarande andel i Spanien var 43,6 procent. Inom EU sker ett stort samarbete som i huvudsak handlar om harmonisering, berättar Katja.

Alla medlemsländer följer EU:s regleringar som i sin tur bygger på ILO:s rekommendationer. Medlemsländerna har emellertid olika förutsättningar och traditioner. Det medför att jämförelser av undergrupper, såsom ungdomar vid en specifik tidpunkt, bör göras med viss försiktighet. Däremot kan statistiken med större säkerhet användas som indikationer på hur ungdomsarbetslösheten förändras över tiden.

Den internationella jämförelsen kan vi läsa mer om i den temarapport som gavs ut för andra kvartalet 2009, som finns på SCB:s webbplats.

Publicering

Ett 30-tal tabeller publiceras på www.scb.se varje månad, tillsammans med ett pressmeddelande. Varje kvartal publiceras även ett 100-tal tabeller samt en rapport i form av Statistiskt Meddelande – SM, med olika tema. Ämnena för respektive tema bestäms utifrån det rådande informationsbehovet och den aktuella samhällsdebatten. Det första temat, som publicerades första kvartalet 2009, handlade om ungdomsarbetslöshet. Det andra temat berörde den internationella jämförbarheten inom samma område. Det tredje handlade om arbetsmarknadssituationen för utrikes födda. 2009 års sista tema kommer att ägnas åt de undersysselsatta. Slutligen görs också en sammanställning på årsbasis, dels som tabeller, dels som ett SM. Utöver dessa publiceringar finns möjligheter till specialbearbetningar på uppdragsbasis.

Två dagar efter att den sista intervjun i en månad har genomförts, så publiceras månadsstatistiken. Detta innebär att statistiken har en hög aktualitet.

Daniel Samuelsson och Katja Olofsson

– Vi är inte längre begränsade att jämföra samma månad med tidigare år.

Hur har statistiken utvecklats sedan 1970-talet?

I dag har vi mer utförlig statistik över till exempel anställningsformer och arbetsmarknadspolitiska program. På 70-talet redovisade man överhuvudtaget inte typen av anställning – de allra flesta hade fast anställning eller möjligtvis vikariat. I dag finns det en uppsjö av olika anställningsformer och då krävs också fler frågor i intervjun, säger Katja.

Mer information

Kontakta gärna Daniel Samuelsson via e-post: daniel.samuelsson@scb.se och Katja Olofsson, katja.olofsson@scb.se

Monica Holmberg

* ILO – International Labour Organisation

Beställare och användare av arbetsmarknadsstatistiken

Uppdragsgivare är främst Arbetsmarknads-, Närings- och Finansdepartementet. Stora användare är också Arbetsförmedlingen, Konjunkturinstitutet, Riksbanken – och naturligtvis medier, forskare och den breda allmänheten.

Foto: Monica Holmberg

Stor studie om vuxnas färdigheter i 27 länder samtidigt

Vilka är utmaningarna under 2000-talet? Om vissa grupper släpar efter i det svenska samhället – vad beror det på? Hur ser det ut i andra länder?

Nu undersöks vuxnas kunskap och kompetens i den största internationella studien någonsin under namnet *PIAAC* *. Har vuxna de färdigheter som behövs för att klara sig i samhälle och på arbetet? Vilka skillnader finns inom den egna befolkningen och länder emellan.

Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet har gett SCB i uppdrag att genomföra studien. SCB har också fått rollen som projektledare. Det uppdraget har gått till *Ann-Charlott Larsson*.

Är det självklart att statistikbyråerna genomför studien?

Nej det är väldigt olika. I Finland är det universitetet i Jyväskylä som har projektledarrollen och Finlands statistikbyrå genomför datainsamlingen. I Österrike gör man som i Sverige men i Tyskland är flera institut inblandade.

OECD** samordnar undersökningen och ett konsortium av internationella organisationer i Europa och USA leder samarbetet som i sin tur leds av *Education Testing Service, ETS*.

– Datainsamlingen är harmoniserad, berättar Ann-Charlott. Det innebär att alla frågor, uppgifter och tekniska hjälpmedel ska vara lika, men länderna har haft möjlighet att lämna synpunkter. Vissa anpassningar har dock länder kunnat göra.

En förstudie genomförs med start i mars månad, med ett urval på 3 000 personer mellan 16–64 år. Den ska ge svar på jämförbarheten och på att mätinstrumenten fungerar. Huvudstudien med urval på 10 000 personer genomförs med start nästa år och ska vara genomförd våren 2012.

Studien har ett stort antal bakgrundsfrågor om arbete och utbildning förutom uppgifter inom läsning, räkning och förmågan att lösa problem via dator och IT. Hur använder vuxna sina läs- och matematikkunskaper i vardagen? Hur klarar de av att lösa problem med hjälp av dator och hur klarar de av att tyda en tidtabell på en flygplats?

Välutbildad intervjuarkår

Det handlar om besöksintervjuer och SCB:s intervjuare står inför en utmaning – men det gör också att alla fokuserar på sin uppgift, säger Ann-Charlott. De flesta har minst två års erfarenhet. De ska kunna entusiastiskt delta under hela intervjun och dessutom få dem att ställa upp i studien, som är så viktig. 84 personer utbildas för förstudien och 140 för huvudstudien.

Utnyttjas inte SCB:s alla register för bakgrundsvariabler?

Nej, frågorna bör vara lika i alla länder. Men vi

har möjlighet att utnyttja t.ex. utbildningsregistret genom att fråga om uppgifterna stämmer. Detta är förstås en förenkling.

Vad blir svårast att jämföra, länder emellan?

De kulturella skillnaderna är stora och översättningar kan ställa till det – även mellan engelskan och svenskan. Betydelse av ordet *estimated* blir t.ex. olika om det översätts till *uppskatta* eller *beräkna*.

Du har nyss kommit hem från Bologna.

Vad hände där?

Det var dels ett projektgruppsmöte, dels utbildning i kodning och rättning. Sex personer från SCB kommer att delta i utbildningsinsatserna.

Hur kommer materialet att användas i Sverige?

Det finns en expertgrupp med representanter från olika institut och universitet som leds av *Erik Mellander* vid IFAU. Tanken är att forskare verkligen ska kunna använda materialet. Det breda bakgrundsmaterialet gör det användbart inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet.

Mer information

Inom kort hittar du mer information på www.scb.se/piaac. Kontakta gärna Ann-Charlott Larsson, SCB, via e-post: lotta.larsson@scb.se

Monica Holmberg

* *PIAAC* – Programme for the International Assessment of Adult Competencies

** OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

Foto: Monica Holmberg

Äldre tycker till om vården

Nu ska rikets äldre som har hemtjänst eller bor på äldreboende återigen få tycka till om äldreomsorgen.

I vår genomför SCB samma typ av undersökning som hösten 2008. Även då genomförde SCB på uppdrag av Socialstyrelsen en nationell undersökning bland äldre som nyttjar hemtjänst eller bor på äldreboende. Syftet är att ur äldres perspektiv följa upp kvaliteten inom vården och omsorgen.

Marlene Larsson, projektledare vid SCB – hur stor blir undersökningen?

I dagsläget vet vi inte det slutliga urvalet. Grundurvalet kommer att ligga på cirka 145 000 personer – 65 000 för äldreboendeundersökningen, 80 000 personer för hemtjänstundersökningen. Utöver detta beställer kommunerna tilläggsurval, så det kommer att tillkomma personer i båda undersökningarna.

Vilka får enkäten?

Vi skickar ut den till de brukare – 65 år eller äldre – som har hemtjänst utöver trygghetslarm och/eller hemlevererade matportioner eller som bor på äldreboende.

Hur går urvalet till?

Det är en kombination av urvals- och totalundersökning. Totalundersökningarna sker för kommuner med färre än 250 brukare. I övrigt sker ett slumpmässigt urval.

När blir resultaten klara och hur redovisas de?

De levereras till Socialstyrelsen i slutet av augusti och till kommunerna den 6 oktober. Det är Socialstyrelsen som publicerar resultaten.

SCB levererar även resultat på enhetsnivå till de kommuner som beställt den tjänsten.

Skär undersökningen varje år?

Ambitionen är att undersökningen ska genomföras årligen, men vi vet

Foto: Lena Blåsjö-Jansson

Marlene Larsson

Totalundersökningarna sker för kommuner med färre än 250 brukare.

ännu inte hur det blir. Det är andra året den genomförs.

Mer information

Kontakta gärna *Marlene Larsson* via e-post: marlene.larsson@scb.se.

Du hittar också mer information på www.scb.se/Nationella_brukarundersokningar.

Ulrika Haglund

Ny presschef vid SCB

Foto: Monica Holmberg

Nizar Chakkour

Presstjänsten vid SCB svarar på frågor om pressmeddelanden och hjälper journalister att komma i kontakt med statistikerna. Sedan december 2009 finns Nizar Chakkour på plats som presschef.

Nizar, du har redan ett brett kontaktnät bland journalister. Var har du arbetat tidigare?

På både kvälls- och morgontidningar – bl.a. som journalist på *Dagens Nyheter* där jag ansvarade för bilagan *Din Ekonomi*. Efter journalistvängen har jag jobbat några år som kommunikations- och PR-konsult.

Hur ser du på din roll som presschef?

En del av arbetet är att hjälpa journalister som behöver informa-

tion från SCB men även SCB:are som behöver hjälp vid kontakt med journalister.

Hur många personer arbetar med pressfrågor vid SCB?

Vi är fyra personer på presstjänsten.

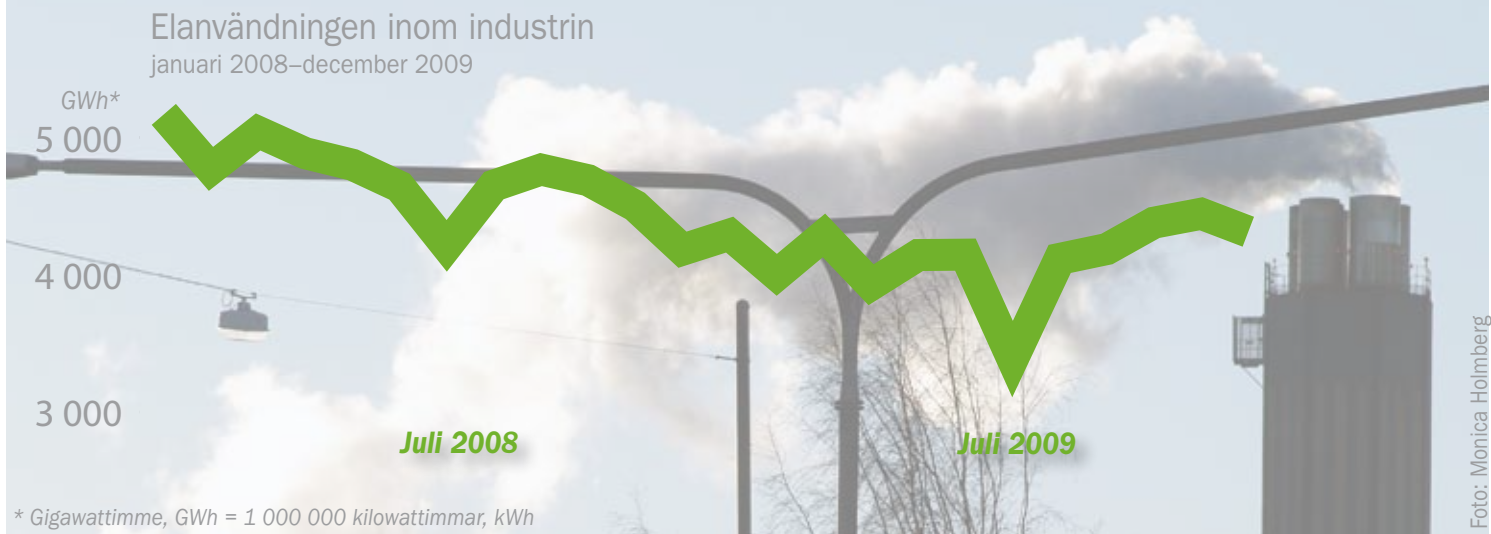
Hur når man dig lättast?

Ring mig på 0767-20 44 44 eller skicka ett mejl till nizar.chakkour@scb.se.

Slutligen Nizar, vad gör du när du är ledig från SCB?

Jag älskar cykelsport och väntar spánt på årets sändningar från Giro d'Italia och Tour de France.

Monica Holmberg

Industrins elanvändning på väg upp igen

Den djupa lågkonjunktur, som Sverige i likhet med andra länder har varit inne i sedan 2008, har förutom sänkt industriproduktion och export också inneburit kraftigt minskad elanvändning inom industrin. Men fr.o.m. december 2009 tycks en vändning vara på gång med ökad elanvändning jämfört med motsvarande månad året innan.

Nu finns preliminär statistik för helåret 2009. Nedgången av elanvändningen inom industrin under de sju första månaderna 2009 var unik stor, den kraftigaste i den statistik som SCB publicerat sedan januari 1974. För helåret 2009 minskade elanvändningen inom industrin med 12 procent jämfört med 2008. För december 2009 noteras emellertid en vändning med ökad elanvändning, 3 procent, jämfört med december 2008.

Det finns naturligtvis skillnader mellan olika branscher. *Stål- och metallverk* samt *Transportindustrin* stod för den största procentuella minskningen.

De största elanvändarna inom industrin är *Massa- och pappersindustrin*. Här har dock minskningen inte varit lika stor som inom övriga industrin.

Total elanvändning

Övrig elanvändning utanför industrin ökade med två procent under 2009 jämfört med året innan, trots lågkonjunktoren. Den totala elanvändningen inom landet minskade med fyra procent under 2009 jämfört med 2008. Det är den lägsta elanvändningen sedan slutet av 1980-talet. Elproduktionen under 2009 minskade också kraftigt, med 8 procent jämfört med 2008, vilket var den lägsta produktionen sedan 1984.

Om man jämför enbart december månad 2009 med samma månad året innan, ökade elanvändningen med fem procent. Den kalla väderleken under månaden bidrog antagligen till detta.

Agne Ericsson, SCB, när kan vi se den totala bilden av den kalla vintern?

När vi publicerar uppgifter för februari, den 13 april. Blir vintern lång så får vi vänta till den 12 maj, då vi publicerar mars månad. Alla publice-

ringstillfällen under 2009 är för övrigt inlagda i vår publiceringsplan, vilken fastställts av vår statistikansvariga uppdragsgivare, Energimyndigheten i Eskilstuna.

Hur ofta publicerar ni siffrorna?

Vi publicerar varje månad på www.scb.se. Under ämne *Energi* finns området *Tillförsel och användning* med en särskild länk till *Månatlig elstatistik*. Alla månadsuppgifter finns också i SCB:s statistikdatabas. Även den når du via webbsidan – med tidsserier från januari 1974.

För mer information

Kontakta gärna Agne Ericsson på e-post: agne.ericsson@scb.se

Agne Ericsson

Monica Holmberg

Energimyndigheten är ansvarig för den officiella statistiken

Energimyndighetens energistatistiksidor på webben innehåller till största delen länkar till energistatistik för Sverige och andra länder.

www.energimyndigheten.se

Tips ... Regionala dagar 21–22 april

Välkommen till två innehållsrika dagar med det regionala i fokus.

Några smakbitar; Storstadens betydelse för regional tillväxt, eXplorer visualisering av statistik, Statistik från satellit.

Gå in på www.scb.se under Kurser och seminarier för ytterligare information.

STADSHUS

Översyn av RS

– dvs. Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting

RS är en undersökning med mycket omfattande innehåll för olika användningar. En genomgång av användarbehoven kommer att göras för att se vilka delar i RS som behöver prioriteras. Behov av nya uppgifter i RS bör provas noga innan beslut tas om införande.

Prioriteten av behoven kan också vara en av utgångspunkterna för utformning av vilka uppgifter som är viktigast att granska och rätta. Därigenom kan tillräcklig tillförlitlighet på uppgifter för prioriterade användningar säkerställas.

Uppdrag från regeringen

SCB har fått i uppdrag från regeringen att se över innehåll och produktionssystem för räkenskaps-sammandragen. Slutrapport ska lämnas i november 2011. En projektgrupp är tillsatt inom SCB. Uppdraget gäller den del av RS som har kommunerna som uppgiftslämnare. Tillämpliga angreppssätt och lösningar som kan användas för landstingen kommer att genomföras senare.

Avstämning med användarna

Arbetet kommer att stämmas av med användarföreträdare för RS, bl.a. Finansdepartementet, Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet, Skolverket, Socialstyrelsen, Kommunerna, SKL* och RKA**. Om det finns andra intressenter som har något att tillföra arbetet, kontakta gärna Roger Pettersson.

Direktiven för arbetet grundar sig på idéer som finns i betänkandet SOU 2009:25, Samordnad kommunstatistik för styrning och uppföljning – ”KOMSTAT- utredningen”.

Målet med översynen

Målet för projektet är att kommunerna och landstingen ska få förbättrade förutsättningar för rapporteringen av uppgifter till SCB. Detta ska möjliggöra tillräcklig kvalitet när det gäller innehåll, tillförlitlighet och aktualitet för statistiken.

Förbättring av förutsättningarna för uppgiftslämnandet

Förutom att tydliggöra vilka uppgifter som är viktigast kommer en genomgång att göras med uppgiftslämnande kommuner för att se hur arbetet med att lämna uppgifter kan utvecklas, förbättras och helst förenklas. Det gäller såväl SCB:s insamlingssystem med anvisningar och stöd, som kommunikation av goda exempel från kommuner med väl fungerande upplägg och organisation av arbetet med RS. Målet är en snabb rapportering av tillförlitliga uppgifter till SCB. Användarna efterfrågar tillförlitliga uppgifter i flera fall med hög aktualitet. En uppdelning får göras vad som är möjligt

att genomföra på kort och längre sikt.

Förändrad verklighet

RS är en spegling av den verklighet i ekonomiska termer som utförs inom kommuner och landsting. Verkligheten kommer även att förändras i framtiden. En uppgift för projektet är också att skapa en bas och arbetsmodell för fortsatt utveckling och ständigt förbättringsarbete också när projektet är avslutat.

RS är en spegling av den verklighet i ekonomiska termer som utförs inom kommuner och landsting. Verkligheten kommer även att förändras i framtiden.

Roger Pettersson, SCB
roger.pettersson@scb.se

SKL*– Sveriges kommuner och landsting
RKA** Rådet för främjande av Kommunal Analys

Produktivitet och effektivitet inom offentlig verksamhet – nytt räknesätt ger nya möjligheter

Storbritanniens Office for National Statistics, ONS, anordnade i november 2009 en konferens i Cardiff för statistiker och analytiker om den utmanande uppgiften att mäta offentliga tjänster. Konferensen stimulerade oss i vårt arbete på SCB att tillgodose användarkraven på bättre mått och analyser av den offentliga sektorns produktion och produktivitet.

Den svenska befolkningen ställer krav på att offentliga tjänster utförs på ett effektivt sätt, eftersom de själva bekostar dem via skattsedeln. Inom verksamheter som hälso- och sjukvård höjs dessutom allmänhetens krav på tjänsterna i takt med den snabba medicinska utvecklingen. Skattefinansieringen innebär dock begränsningar avseende ambitionshöjningarna inom sjukvården. Därför menar statsmakterna att produktivitetssökningar inom offentliga tjänster är nödvändiga för att trygga vår framtida välfärd.

Med produktivitet avses förhållandet mellan insatser och "output". Färre insatser för samma output ger alltså högre produktivitet. För att spegla output på ett korrekt sätt måste man även ta hänsyn till eventuella kvalitetsförändringar. Kvalitetsjusterad output är dock inte alldeles enkel att mäta inom offentliga tjänster.

SCB tar i dag inte fram någon statistik över den offentliga produktivitetens utvecklingen, men den efterfrågas. Förutsättningar har tidigare saknats eftersom information om produktionsvolymerna har varit bristfällig. Uppgifter om marknadspriser saknas också för offentliga tjänster. Inom de svenska nationalräkenskaperna har offentlig produktion beräknats med ett antagande om att produktiviteten i offentlig sektor är oför-

ändrad mellan åren – vilket inte alltid är realistiskt.

Stora utvecklingsinsatser har gjorts på SCB under senare år utifrån Eurostats riktlinjer som även gäller för övriga medlemsländer. Den nytillämpade produktionsmetoden, med volymindikatorer som speglar output, infördes i de svenska nationalräkenskaperna under år 2007 och gäller data från och med 2001. De offentliga myndigheternas produktionsvärde utgör drygt 20 procent av den svenska ekonomin. Produktionsmetoden tillämpas i dag på cirka 93 procent av den offentliga individuella produktionen.

Goda förutsättningar för statistik-användare

Denna nya metod ger möjligheter för våra statistik-användare att göra produktivetsberäkningar med tillhörande analyser. Metoden ställer emellertid stora krav på statistiken. Volymindikatorerna ska visa hur tjänsternas egenskaper förändras över tid. Ett exempel är om vanliga hemtjänststimmar övergår till att innehålla omsorgstjänster som kräver mer kvalificerad personal. Då bör tjänsterna delas upp i omsorgstimmar och hemhjälpstimmar. I annat fall kan rationali-

seringar och kvalitetsförbättringar medföra sjunkande produktivitet, trots att förhållandena ute i kommunerna är det motsatta.

Tack vare uppgiftslämnare

SCB:s förutsättningar att beräkna volymutvecklingen för den offentliga, individuella produktionen finns tack vare våra primär- och landstingskommunala uppgiftslämnare. De lämnar verksamhetsuppgifter till bl.a. Socialstyrelsen, Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting. Rapporteringen måste dock ständigt vidareutvecklas i takt med att tjänsternas egenskaper förändras. Detta för att produktionsvolymerna och därmed produktivetsberäkningar ska bli rättvisande.

Heather Bergdahl, SCB
heather.bergdahl@scb.se

Årsbok för Sveriges kommuner 2010

– ett bra hjälpmedel för dig som behöver grundläggande information om den kommunala sektorn och dess olika delar; kommuner och landsting

Uppgifterna är till stor del av ekonomisk karaktär, men även andra uppgifter ingår, t.ex. aktuella uppgifter om folkmängd och mandatfördelning.

275 kr exkl. moms.

Beställning kan göras via SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, tfn: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44, e-post: publ@scb.se.

Du hittar också publikationen på www.scb.se.

Utkommer 31 mars

Statistikuppgifter för forskning

Omfattande datalager med långa tidsserier. Sverige och Norden är unika vad gäller register och för forskning är det naturligtvis en oerhörd tillgång. I de flesta fall kommer uppgifterna från administrativa register och har samlats in från andra myndigheter än SCB. Uppgifter om enskilda personer och företag är sekretessbelagda men kan användas i forskningssyfte – då oftast i avidentifierad form.

Eva Nilsson

Vid provning är många gånger SCB:s jurister inblandade – en grupp som har vuxit i år. Förutom chefsjurist Eva Nilsson, arbetar också Carl Robert Böös, Annika Palm och Anna Nylén på myndigheten.

– Min ambition är att vi ska jobba mer systematiskt och proaktivt kring juridiken, säger Eva Nilsson. När det gäller material

för forskning så sekretessprövas alla ärenden innan uppgifterna lämnas ut. Ett sekretessprövningssystem finns på myndigheten där berörd avdelningschef alltid ska till- eller avstyrka ett utlämnande. Många gånger handlar frågan inte "om" uppgifter ska lämnas ut – utan "vilka" och "hur".

Vanliga forskningsområden är humaniora, samhällsvetenskap och medicin.

Har vårt EU-medlemskap inneburit förändringar i provningen?

Nej egentligen inte, förutom att det blir allt vanligare med ärenden som rör internationell forskning. Det är till Eurostat sådana förfrågningar går men Sverige ska alltid ta ställning till förfrågningar där svenska uppgifter finns med.

Tekniken och tillgången till uppgifter innebär enorma möjligheter till att inhämta information av olika slag. För att värna om integriteten har man varit tvungen att lagstifta. Samhällsnyttan har ställts mot integritetsaspekter. Det är det här lagstiftaren har velat reglera och regelverket har, under de senaste tio åren, blivit allt mer komplext.

Reglerna finns där för att skapa rättssäkerhet, förutsebarhet och för att balansera intressen. Vi brottas hela tiden med frågan om hur vi ska minimera risken för att någon lider skada eller men när uppgifterna används. Är det t.ex. ok att

skicka ut en enkät till föräldrar som mist ett barn i Tsunamikatastrofen? Är det ok att samarbete SCB-uppgifter med journalinformation som lämnats i en vårdsituation? Hur länge ska uppgifterna bevaras och vad ska de få användas till?

Vet man säkert att myndigheter gör bedömningar på samma grunder?

Ja, alla statistikansvariga myndigheter ska göra bedömningarna utifrån samma grunder. Men visst finns det "bedömningsutrymmen" som gör att man kan hamna olika – så fungerar juridik.

Vad vill du säga till forskaren?

Tag del av den uppdaterade broschyren *Personuppgifter i forskningen – vilka regler gäller?* – med tillhörande checklista. Den finns på www.scb.se under *Mikrodata för forskare*. Den är värdefull även för SCB-handläggare. Broschyren är framtagen av SCB, Datainspektionen, Socialstyrelsen och Centrala etikprövningsnämnden och ger bra stöd vid uppstarten av ett forskningsprojekt.

Tag även hjälp av våra handläggare på SCB. De har stor kunskap om vad som gäller och om hur materialet kan användas. Ju bättre underlag vi får in vid en begäran om att få uppgifter, ju smidigare kan vi handlägga ärendet och göra vår bedömning, avslutar Eva Nilsson.

Monica Holmberg

Mikrodata ON-line Access – MONA

Mikrodata från SCB har använts av forskare sedan mer än 20 år. Aptiten på data har ökat i samband med ökad tillgång och ökade möjligheter att bearbeta större datamängder.

Tidigare levererade SCB data på cd eller annat datamedium direkt till olika forskare. Sedan fem år stannar data oftast kvar på SCB. Forskare får nu via internet tillgång till data, programvara och lagringsarea på SCB via systemet *Mikrodata ON-line Access – MONA*. I och med att mikrodata inte lämnar SCB och att endast registrerade användare kan komma åt materialet har säkerheten för uppgifterna stärkts.

MONA används i nuläget av cirka 300 forskare i 120 olika forskningsprojekt. Flest användare finns på Stockholms universitet. Den ökande användningen gör att antalet servrar kommer att utökas i februari för att förbättra prestandan. STATA är den mest använda programvaran.

De uppgifter som efterfrågas mest är *folkbokföringsuppgifter*, *inkomstuppgifter*, *transfereringar*, *uppgifter om utbildningar*, *företagsekonomiska uppgifter* m.m.

Kontakta gärna MONA-systemets användarsupport vid SCB på e-post: mona@scb.se

Susanne Dahllöf, SCB
susanne.dahllof@scb.se

Fakta

Mikrodata är uppgifter om enskilda personer eller företag. Mikrodata kan lämnas ut för forskning efter skadeprovning enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Läs mer om MONA, vilka regler som gäller personuppgifter i forskningen och om de mikrodata som finns på SCB på SCB:s webbplats, se **Produkter och tjänster/Vägledning för forskare**.

Den här gången går frågorna till ...

Foto: Peter Nerström

Kerstin Hallsten

– prognoschef på Konjunkturinstitutet och ledamot i Insynsrådet sedan juli 2009.

Inom vilka områden kan du bidra med kunskap till SCB:s ledning?

Jag har under en lång tid jobbat med att ta fram underlag till den ekonomiska politiken och har då använt SCB:s statistik i stor utsträckning. Jag tror att jag som användare kan bidra med att göra prioriteringar vad gäller den framtida inriktningen på statistiken.

Hur använder du själv SCB:s statistik?

Att arbeta med makroekonomiska prognoser innebär att man ständigt använder den ekonomiska statistiken. Nationalräkenskaperna, Arbetskraftsundersökningarna och Konsumentprisindex är centrala datakällor för en makroprognosmakare. Nationalräkenskaperna bygger på mängder av olika undersökningar, så i stort sett all ekonomisk statistik och arbetsmarknadsstatistik berör oss på ett eller annat sätt. Även annan SCB-statistik är viktig för oss, t.ex. befolkningsstatistiken.

Din drömstatistik?

Det finns förstås områden och variabler där man kan önska sig mer statistik – finanskrisen har visat på sådana behov. Drömstatistiken är egentligen all ekonomisk statistik som finns i långa jämförbara tidsserier och som publiceras snabbt – men ändå håller mycket hög kvalitet.

Monica Holmberg

Bättre säsongrensat

SCB förbättrar nu redovisningen av säsongrensad statistik. Säsongrensning finns sedan många år för bland annat Nationalräkenskaperna – NR och utvidgas nu till Arbetskraftsundersökningarna – AKU. Nytt är också att säsongrensningen görs så att summor av delposter stämmer korrekt med motsvarande totalposter.

NR redovisar kvartalsvis siffror på Bruttonationalprodukten – BNP och olika delposter såsom konsumtion, produktion, export och import. AKU ger månatlig och kvartalsvis statistik över sysselsättning och arbetslöshet.

Kvartals- och månadsstatistik som NR och AKU följer löpande det aktuella läget under året. Då inverkar hela tiden normala svängningar allt efter vilken tid på året det är, genom semestrar, köpvanor och mycket annat. De säsongnormala svängningarna stör ofta när man ska tolka statistiken, t.ex. vad BNP säger om konjunkturläget.

Säsongrensning räknar bort störande säsongsvängningar

Säsongrensning är till för att möta det problemet. Säsongrensningen erbjuder ett slags alternativ statistik, där säsongens inverkan är borträknad. Säsongrensade BNP-tal ger en renodlad bild av utvecklingen utan att säsongmönstret stör. Talen blir mera jämförbara över tiden och det går bättre att tolka och analysera.

Säsongrensningen av t.ex. BNP bygger på en beräkning utifrån serien av kvartalsvisa BNP-tal under en följd av år bakåt. Det finns en internationell praxis med metoder och datorprogram för utförandet.

Bättre metodik gör att summorna stämmer

De säsongrensade talen är ett slags skattningar och en brist har tidigare varit att dessa skattningar inte behövde stämma logiskt med varandra. I säsongrensade tal blev t.ex. summan av varuexporten och tjänsteexporten oftast inte exakt lika med exporten totalt, som den borde.

Nu har det problemet lösts med vidareutvecklade metoder. Nu jämkas de säsongrensade talen så att de blir *summakonsistenta*, vilket betyder att summor av delposter alltid stämmer korrekt med motsvarande totalposter. Detta börjar nu tillämpas i NR från publicering i maj 2010 av reviderade tidsserier och AKU från publicering i februari 2010 för januari.

Säsongrensningen erbjuder ett slags alternativ statistik, där säsongens inverkan är borträknad.

Martin Ribe, SCB
martin.ribe@scb.se

Öresundsbron 10 år

Den 1 juli är det 10 år sedan Öresundsbron invigdes. Trots att det i samband med uppförandet förekom starka invändningar mot "jätteprojektet", så betraktas den i dag som en succé – framförallt för regionen.

Nu när 10 år har passerat av vad som skulle kunna liknas vid ett gigantiskt samhällsexperiment, uppstår en del naturliga frågor. Hur pass långt har integrationen nått? Hur många arbetspendlar över bron? Var bosätter sig danskar som flyttar över sundet? Har integrationen stärkt den regionala konkurrenskraften?

Du hittar statistik över området i ÖRESTAT-databasen på www.orestat.scb.se inom tretton olika ämnesområden, för samtliga kommuner och län inom Öresundsregionen. Stor del av statistiken presenteras i tidsserier från tiden före bron.

För mer information, kontakta Oskar Nilsson vid SCB, e-post: oskar.nilsson@scb.se

Källa: SCB

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

SCB, Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100

tfn: 08-506 940 00, fax: 08-661 52 61,

e-post: scb@scb.se

SCB:s Kundservice

tfn: 08-506 948 01

e-post: information@scb.se

SCB, 701 89 Örebro

Besöksadress: Klostergatan 23

tfn: 019-17 60 00, fax: 019-17 70 80,

e-post: scb@scb.se

www.scb.se